EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VSTUPNÍ ČÁST

Název komplexní úlohy/projektu

Holocaust a já

Kód úlohy

ČJ-u-4/AD25

Využitelnost komplexní úlohy

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

ČJ - Český jazyk

Vazba na vzdělávací modul(y)

Škola

Střední škola a vyšší odborná škola aplikované kybernetiky s.r.o., Hradecká, Hradec Králové

Klíčové kompetence

Kompetence k učení, Kompetence k řešení problémů, Komunikativní kompetence, Personální a sociální kompetence, Občanské kompetence a kulturní povědomí

Datum vytvoření

30. 09. 2019 16:50

Délka/časová náročnost - Odborné vzdělávání

Délka/časová náročnost - Všeobecné vzdělávání

80

Poznámka k délce úlohy

Ročník(y)

1. ročník, 2. ročník, 3. ročník, 4. ročník

Řešení úlohy

skupinové

Doporučený počet žáků

10

Charakteristika/anotace

Komplexní úloha nenahrazuje literární učivo v tradičním historizujícím chronologickém pojetí, nenahrazuje ani dějepisné, společenskovědní nebo jiné učivo, jak je popsáno v RVP. Toto učivo však rozšiřuje o osobní zkušenost s četbou, exkurzí

a vlastní tvorbou zaměřenou na vnímání a interpretaci holocaustu. Pojetí komplexní úlohy je v propojení vzdělávacích oblastí vzdělávání a komunikace českém jazyce, společenskovědní vzdělávání a estetické vzdělávání.

Cílem modulu je seznámit žáka s 2. světovou válkou, holocaustem, literaturou o 2. světové válce a holocaustu na vyšší úrovni, než je tomu v RVP; vést k respektování práv a osobnosti druhých lidí; směřovat k vyjadřování (uměleckému i neuměleckému) k dané problematice.

Žáci se nejprve seznámí s historií židovského národa se zvláštním důrazem na dějiny konce 19. a 20. století. Vyhledávají odborné informace o holocaustu a posléze je porovnávají s texty umělecké literatury. Nepřeberné množství textu o dané problematice umožňuje zapojit do komplexní úlohy i vyšší počet žáků než 10. Zároveň tato šířka materiálu umožňuje žákům vybrat text „na tělo“.

Obsah:

1. Židovské dějiny do konce 19. století
2. Sionismus a antisionismus konce 19. a počátku 20. století
3. Vzrůstající antisemitismus v 1. polovině 20. století
4. Adolf Hitler a nacismus
5. Židé a komunismus
6. Židé na začátku 2. světové války
7. Konečné řešení a konference ve Wannsee
8. Holocaust
9. Literatura o 2. světové válce – obecný přehled, rozdělení
10. Holocaust v 1. etapě válečné literatury
11. Holocaust ve 2. etapě válečné literatury
12. Holocaust ve 3. etapě válečné literatury
13. Exkurze Památník Terezín
14. Exkurze Auschwitz-Birkenau
15. Židé po 2. světové válce
16. Holocaust dnes

Náměty na autory:

- A. Franková; T. Keneally; A. Spiegelman; G. Tabori; R. Höß, R. Merle; A. Lustig; L. Fuks; O. Pavel; J. Weil; J. Otčenášek; J. Škvorecký; E. Hostovský; V. Fischl
- Uvedení autoři jsou pouze náměty, ve výuce lze využít jakékoli dílo podle výběru učitele/žáka, které odpovídá tématu, včetně uměleckých děl neliterárních, pamětí atp.

JÁDRO ÚLOHY

Očekávané výsledky učení

Žák:

1. porozumí historickému kontextu vývoje židovských dějin, dokáže rozlišit termíny sionismus, antisionismus, antisemitismus
2. porozumí a vysvětlí antisemitistické tendence v první polovině 20. století, chápe a je schopen diskutovat o nebezpečí nacismu a teorií A. Hitlera, osvojí si informace o vztahu sovětských komunistů k Židům
3. porozumí dějinám Židů během 2. světové války, vysvětlí nepřátelské postoje určitých skupin obyvatelstva vůči Židům, ovládá informace o konečném řešení židovské otázky a holocaustu
4. chápe význam literatury o 2. světové válce a holocaustu, orientuje se v rozdělení a charakteristice této literatury, rozumí základním dílům této literatury, stručně charakterizuje díla i autory
5. posoudí umělecké i neumělecké texty s problematikou holocaustu, prezentuje vlastní četbu uměleckého i neuměleckého díla s touto tematikou
6. rozumí poválečnému vývoji židovského státu i národa, uvědomuje si význam odkazu holocaustu pro dnešní dobu, uvědomuje si tendence současného světa, které mohou být nebezpečné pro demokracii a svobodu člověka

Specifikace hlavních učebních činností žáků/aktivit projektu vč. doporučeného časového rozvrhu

- Individuální četba žáků (práce žáků s konkrétními texty – každý žák během školního roku přečte jednu až dvě knihy /podle náročnosti/ s danou problematikou)
- Vysvětlení historického kontextu a vývoje žáky (samostatná práce žáků s vytvořením prezentace, předvedení před ostatními žáky, učitel působí především jako moderátor a případný korektor nepřesných informací; doporučuje se pracovat s historickými materiály a dobovým tiskem, filmem atp.)
- Tvorba pracovních listů (připravují žáci pod vedením učitele podle vlastní prezentace historického kontextu a vývoje, slouží k ověřování osvojení si prezentovaných informací)
- Prezentace přečtených děl z hlediska žákovských dojmů a postřehů z četby
- Tvorba pracovních listů (připravují žáci pod vedením učitele podle vlastní četby, slouží k ověřování informací o diskutovaných knihách)
- Tvorba vlastního textu, případně výtvarného díla (na základě získaných informací každý žák vytvoří krátký umělecký nebo neumělecký text o problematice holocaustu, je možné vytvořit i výtvarné dílo inspirované holocaustem), jeho interpretace před spolužáky
- Řešení souborů úloh podle individuálního záměru učitele

Hodinové rozvržení uvedených bodů provádí učitel podle individuálního záměru.

Metodická doporučení

Komplexní úloha jako celek zasahuje především do předmětů český jazyk a literatura, dějepis a občanská nauka.
V případě, že je ve škole vyučován předmět dějiny výtvarné kultury, výtvarná výchova, je vhodné zajistit přesah i do těchto předmětů. Vhodné četbu doplňovat o ukázky z filmů, které danou knihu zpracovávají.

Způsob realizace

Individuální četba žáků

Prezentace historického kontextu a vývoje

Tvorba pracovních listů

Řešení pracovních listů s ukázkami

Řešení souborů úloh

Prezentace přečtených děl, včetně ukázek z filmových zpracování

Hodnocení jednotlivých žákovských prezentací žáky

Hodnocení vlastních žákovských výtvorů žáky

Pomůcky

Počítač (notebook)

Internet

Příslušenství umožňující žákovské prezentace (internet, projektor, notebook, reproduktory atp.)

Pracovní listy

Testové sešity + záznamové archy

Konkrétní díla podle výběru žáka a učitele

VÝSTUPNÍ ČÁST

Popis a kvantifikace všech plánovaných výstupů

Ad očekávané výsledky učení

1. **porozumí historickému kontextu vývoje židovských dějin, dokáže rozlišit termíny sionismus, antisionismus, antisemitismus**

- porozumí historickým souvislostem a odlišnostem vývoje židovského národa

- rozliší a vysvětlí termíny sionismus, antisionismus a antisemitismus
- chápe vznik těchto směrů

2. **porozumí a vysvětlí antisemitistické tendence v první polovině 20. století, chápe a je schopen diskutovat o nebezpečí nacismu a teorií A. Hitlera, osvojí si informace o vztahu sovětských komunistů k Židům**

- pojmenuje a vysvětlí proces vzniku antisemitistických tendencí v první polovině 20. století
- zná základní literaturu, která očerňuje židovský národ, orientuje se v soudních procesech, které se vedly proti Židům
- chápe nebezpečí nacismu, vysvětlí nebezpečí těchto teorií pro lidstvo
- porozumí vztahu sovětského Ruska a SSSR k Židům, chápe pojem židobolševismus

3. **porozumí dějinám Židů během 2. světové války, vysvětlí nepřátelské postoje určitých skupin obyvatelstva vůči Židům, ovládá informace o konečném řešení židovské otázky a holocaustu**

- orientuje se v přístupu nacistického Německa i ostatních evropských států k Židům v předvečer 2. světové války
- orientuje se v různých směrech řešení židovské otázky, chápe a vysvětlí zásadní význam konference ve Wannzee v souvislosti s konečným řešením židovské otázky
- porozumí základním otázkám konečného řešení, chápe jeho nebezpečí
- orientuje se v problematice ghet, koncentračních a vyhlazovacích táborů

4. **chápe význam literatury o 2. světové válce a holocaustu, orientuje se v rozdělení a charakteristice této literatury, rozumí základním dílům této literatury, stručně charakterizuje díla i autory**

- porozumí literatuře o 2. světové válce a o holocaustu, chápe podmíněnost vzniku této literatury v západních demokraciích a socialistickém bloku
- rozdělí literaturu o válce na jednotlivé etapy a charakterizuje je
- charakterizuje základní autory a díla literatury o holocaustu
- propojí životní osud autora s jeho literaturou

5. **posoudí umělecké i neumělecké texty s problematikou holocaustu, prezentuje vlastní četbu uměleckého i neuměleckého díla s touto tematikou**

- interpretuje přečtený umělecký i neumělecký text, porovná více textů z různých úhlů pohledu
- prezentuje vlastní prožitky z četby
- prokáže porozumění užitým jazykovým a kompozičním prostředkům výstavby textu

6. **rozumí poválečnému vývoji židovského státu i národa, uvědomuje si význam odkazu holocaustu pro dnešní dobu, uvědomuje si tendence současného světa, které mohou být nebezpečné pro demokracii a svobodu člověka**

- orientuje se ve vzniku státu Izrael
- chápe význam odkazu holocaustu pro dnešní svět, rozumí nebezpečí různých tendencí popírání holocaustu
- obhajuje vyslovené názory a argumenty

Kritéria hodnocení

Ad Očekávané výsledky učení

1. **porozumí historickému kontextu vývoje židovských dějin, dokáže rozlišit termíny sionismus, antisionismus, antisemitismus**

- ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
- vysoká objektivita hodnocení – hodnocení na úrovní stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem
- hodnocení žákovských výstupů (referáty, prezentace)

2. **porozumí a vysvětlí antisemitistické tendence v první polovině 20. století, chápe a je schopen diskutovat o nebezpečí nacismu a teorií A. Hitlera, osvojí si informace o vztahu sovětských komunistů k Židům**

- ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
- vysoká objektivita hodnocení – hodnocení na úrovní stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem
- hodnocení žákovských výstupů (referáty, prezentace)

3. **porozumí dějinám Židů během 2. světové války, vysvětlí nepřátelské postoje určitých skupin obyvatelstva vůči Židům, ovládá informace o konečném řešení židovské otázky a holocaustu**

- ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
- vysoká objektivita hodnocení – hodnocení na úrovní stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem
- hodnocení žákovských výstupů (referáty, prezentace)

4. **chápe význam literatury o 2. světové válce a holocaustu, orientuje se v rozdělení a charakteristice této literatury, rozumí základním dílům této literatury, stručně charakterizuje díla i autory**

- ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
- vysoká objektivita hodnocení – hodnocení na úrovní stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem
- hodnocení žákovských výstupů (referáty, prezentace)

5. **posoudí umělecké i neumělecké texty s problematikou holocaustu, prezentuje vlastní četbu uměleckého i neuměleckého díla s touto tematikou**

- ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh, východiskem texty
- v rámci přípravy na maturitní zkoušku lze využít tematických testových nástrojů
- ověřováno prostřednictvím prezentace a samostatných vystoupení žáků ve třídě včetně učitelem řízené diskuse

6. **rozumí poválečnému vývoji židovského státu i národa, uvědomuje si význam odkazu holocaustu pro dnešní dobu, uvědomuje si tendence současného světa, které mohou být nebezpečné pro demokracii a svobodu člověka**

- ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh
- vysoká objektivita hodnocení – hodnocení na úrovní stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem
- hodnocení žákovských výstupů (referáty, prezentace)

Doporučená literatura

JOHNSON, Paul. *Dějiny židovského národa*. Vyd. 2. Přeložil Věra LAMPEROVÁ, přeložil Jan LAMPER. Praha: Rozmluvy, 2007. ISBN 978-80-85336-38-2.

BRENNER, Michael. *Malé dějiny Židů*. Praha: Paseka, 2014. ISBN 978-80-7432-443-7.

PĚKNÝ, Tomáš. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Sefer, 2001. ISBN 80-85924-33-1.

http://www.terezinstudies.cz/index.html [online]

http://www.dejepis.com/ucebnice/ [online]

https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana [online]

Případně další díla odborné literatury dle uvážení.

Díla krásné literatury dle výběru žáků a učitele.

Poznámky

Ideální rozvržení výuky: 8 hodin měsíčně po dobu celého školního roku v rámci projektových dnů; lze rozvrhnout podle potřeb školy i jinak. Ve dvou dnech exkurze, první do Památníku Terezín, druhá do Památníku Auschwitz-Birkenau.

Ročník: 1.–4. ročník oborů M a L0, případně 1.–3. ročník oboru H; není nutné zařazení do konkrétního ročníku, v rámci projektových dnů je možné modul použít průřezově pro přihlášené žáky od 1. do 4. ročníku.

Doporučený počet žáků: 4–10. V případě potřeby či jiném organizačním uspořádání lze počet žáků navýšit, ale max. na polovinu třídy, tedy cca 15 žáků.

Vstupním předpokladem je osvojení očekávaných výstupů RVP ZV v oblasti literární výchovy, především těch, které se týkají práce s texty. Úroveň vstupních vědomostí a dovedností: znalosti 2. světové války, holocaustu a literatury o 2. světové válce a holocaustu na úrovni absolventa základní školy.

Obsahové upřesnění

Přílohy

- Dokumentace-z-overovani-KU_Holocaust-a-ja.docx
- pracovni-list_Holocaust-a-ja.docx
- pracovni-list-odpovedi_Holocaust-a-ja.docx
- prezentace_Dejiny-Zidu-do-19-stoleti.pptx
- prezentace_Chlapec-v-pruhovanem-pyzamu.pptx
- prezentace_Tater-z-Osvetimi.pptx
- prezentace_Zide-do-19-stoleti.pptx
- prezentace_Zide-do-19-stoleti_prubezne.pptx
- prezentace_Zide-v-Cechach-za-valky.pptx
- prezentace_Zide-v-Nemecku.pptx
- prezentace_Zide-v-ostatnich-zemich.pptx
- prezentace_Zide.pptx

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Richard Rejthar. *Creative Commons CC BY SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.*